

Što je ECVET?

Pozadina

Pokretljivost uposlenika je temeljni uvjet ne samo za unapređenje europske ekonomske integracije i stvaranje jedinstvenoga europskoga tržišta roba i usluga, već i za poticanje razmjene iskustava na međunarodnoj razini i razvoj europskog identiteta. Dosadašnja ekonomska realnost teško da udovoljava uvjetima potrebitim za udovoljavanje tim svrhama. Iako bi *vrijeme trajanja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja* moglo biti životno razdoblje u kojemu se uposlenicima omogućava da još kao veoma mladi steknu odgovarajuće iskustvo, ova vrsta razmjene među europskim zemljama ne igra kvantitativno značajnu ulogu. U Lisabonskom radnom programu iz veljače 2002. Europsko vijeće ministara za obrazovanje se složilo o sustavnoj i strukturiranoj suradnji u obrazovanju unutar Europske unije, a u Kopenhaškoj deklaraciji (2002) definirani su zajednički zadaci, napose pri razvitku kreditnog bodovnog sustava u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju: *europski sustav prijenosa kreditnih bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training) (ECVET)* za unutar-europsku pokretljivost preuzeo je smjernice usvojene od strane europskog sustava za prijenos kreditnih bodova (European Credit Transfer System) (ECTS) za unutar-europsku pokretljivost studenata koje se razvijaju od 1989, uz uzimanje u obzir *specifičnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja*. Zbog toga je Komisija osnovala Tehničku radnu skupinu (TRS) koja je započela raditi u prosincu 2002. Na temelju pripremnog rada obavljenog od strane TRS, Glavnoj direkciji za opće i strukovno obrazovanje je u srpnju 2005. u Briselu predan Prijedlog EVCT modela. Trenutačno se razrađuju detalji tog prijedloga na temelju, između ostaloga, dvaju razvojnih projekata *ECVET reflector* (www.ecvet.net) i *ECVET connexion* (www.ecvetconnexion.com).

Karakter i mogućnosti ECVET - a

Na području obrazovanja, funkcija Europske komisije naspram zemalja članica je podupiruća i dopunjujuća, utemeljena na članku 149. EU povelje o zabrani usklađivanja, te članku 150. koji brani centralno miješanje u nacionalne sustave strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Sukladno načelu podružnica, ECVET je koncipiran kao sustav utemeljen na dragovoljnoj pripadnosti zemalja članica EU, koji uzima u obzir nacionalne propise s tog područja, a sa svrhom uspostavljanja transparentnosti među sustavima.

ECVET je *sustav za sakupljanje i prijenos kreditnih bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju* koji omogućuje dokumentiranje i potvrđivanje izvanrednih uspjeha pri učenju (uspjeha „koji premašuju sustavne granice“) postignutih na obrazovnim tečajevima.

- Pri tom napose treba obratiti pozornost na *granice koje postavljaju nacionalni sustavi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja*: učenicima koji su određeni dio obuke proveli u

nekoj drugoj zemlji članici EU, tako se omogućuje priznanje tog vremena kao dijela obuke u njihovoj matičnoj zemlji.

- Sljedeća bitna značajka je poticanje *pokretljivosti učenika unutar određenoga obrazovnog sustava*, čime se omogućuje *kako okomita tako i vodoravna propusnost* između dijelova sustava, a osobito između strukovnog i višeg obrazovanja u Europi.
- Konačno, ovaj sustav donosi prednosti i učenicima *izvan obrazovnog sustava*: ECVET uvažava i rezultate neformalnog učenja (uključujući i učenje na radu), što omogućuje priznanje tih rezultata, ako je to predviđeno nacionalnom zakonskom regulativom.

Usmjeren prema pojedincu, što podrazumijeva uvažavanje individualnog znanja, umijeća i sposobnosti¹, kao osnovice za njihovo sakupljanje i prijenos, EVTEC dopušta dokumentiranje, vrednovanje i priznavanje rezultata ostvarenih tijekom procesa učenja, uzimajući u obzir kako formalno strukovno obrazovanje, tako i ono stečenu u neformalnom kontekstu.

Ovaj put se čini kao odgovarajući, jer za razliku od reguliranog područja visokoškolskog obrazovanja, sustavi strukovnog obrazovanja i individualni tečajevi se međusobno mogu jako razlikovati. Opis rezultata učenja ostvaruje se spomoću takozvanih *jedinica (units)* koje, time što objedinjuju različite elemente znanja, umijeća i sposobnosti, ispunjavaju dvojaku namjenu:

- Definicija *jedinica (units)* precizira koja znanja, umijeća i sposobnosti se moraju steći (kvalitativna dimenzija).
- U isto vrijeme, svakoj jedinici se dodjeljuje određeni broj kreditnih bodova, koji određuju njezinu vrijednost u odnosu na “ukupne kvalifikacije” bez obzira kako su iste definirane unutar odgovarajućega nacionalnog konteksta (kvantitativna dimenzija).

Kako su u pitanju elementi što se prenose i sakupljaju, *units* omogućuju pokretljivost. Njihovo *kombiniranje* je predmet regulacije na nacionalnoj razini, a na način primijenjen, na primjer, pri opisivanju raznih zanimanja ili u nastavnim planovima za strukovno obrazovanje.

Sa stanovišta jednog učenika, sakupljanje i prijenos se mogu opisati na sljedeći način:

- Za vrijeme njegovog/njezinog boravka u inozemstvu, učenik će steći stanovita znanja, umijeća i sposobnosti u obliku jedne ili više jedinica. Rezultati učenja bit će *dokumentirani* i nakon okončanja boravka *preneseni* i *pridodani* obrazovanju završenom u matičnoj zemlji. Nove jedinice se *zbrajaju* s onima koji su stečene prije boravka u inozemstvu.
- Jedinice se mogu stjecati vrednovanjem rezultata radnog iskustva u bilo kojoj zemlji članici EU u kojoj postoje odgovarajuće procedure, te potom pridodati općim kvalifikacijama na način definiran nacionalnim kontekstom. Zemlje sudionice u ovom sustavu same određuju “nadležna tijela”, t.j. institucije zadužene za izdavanje priznatih certifikata o kvalifikacijama.

Od prijedloga do sustava

¹ Znanja, umijeća i sposobnosti se primjenjuju sukladno EQF konzultacijskom listu.

Već iz opisa osnovnih elemenata i funkcioniranja ECVET-a jasno je da je u pitanju globalni proces koji uključuje široki krug nacionalnih sudionika, te stoga zahtijeva sklapanje konvencija i sporazuma između obrazovnih institucija, poslodavaca i državnih ustanova.

Osim toga, ECVET kao sustav mora osigurati odgovarajući instrumentarij i nositelje informacija. Dok su neki od njih već kreirani u europskom kontekstu i uspostavljeni na nacionalnoj razini, kao na primjer EUROPASS, neki drugi, ECVET-specifični instrumenti prijeko potrebni za njegovu implementaciju se još uvijek razvijaju.

- *Memorandum o razumijevanju (Memorandum of Understanding)* – kao glavni instrument – ima karakter dobrovoljnog sporazuma sklopljenog među pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, nacionalnim institucijama i drugim nadležnim tijelima zemalja sudionica. Svrha ovog memoranduma je uspostavljanje međusobnog povjerenja, što se ostvaruje reguliranjem načina međusobne suradnje na područjima vrednovanja i priznavanja kvalifikacija u svezi s pokretljivošću.
- *Sporazum o učenju* potpisuje se od strane predstavnika obrazovnih institucija obiju zemalja te samog učenika, a sadržava kvalitativni i kvantitativni opis rezultata učenja koji moraju biti ostvareni tijekom razdoblja pokretljivosti.

Izdavanje cjelovitih uputa o ECVET-sustavu planirano je prije konca 2006.

[po tekstu Isabelle Le Mouillour, Europski sustav kreditnih bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje: Stanje i perspektive]